

SONDAJUL DIN 1957 DE LA MĂNĂSTIREA GURA MOTRULUI

(r. Filiași, reg. Oltenia)

PENTRU ÎNCHEIEREA săpăturilor întreprinse în 1956 la Gura Motrului, efectuate în cadrul lucrărilor de restaurare proiectate de Departamentul Cultelor¹ s-a făcut, în septembrie 1957, un sondaj menit a stabili vechimea și rostul unor rămășițe de zidărie, situate în imediata vecinătate a mănăstirii (fig. 1/8). Tradiția le atribuie călu-

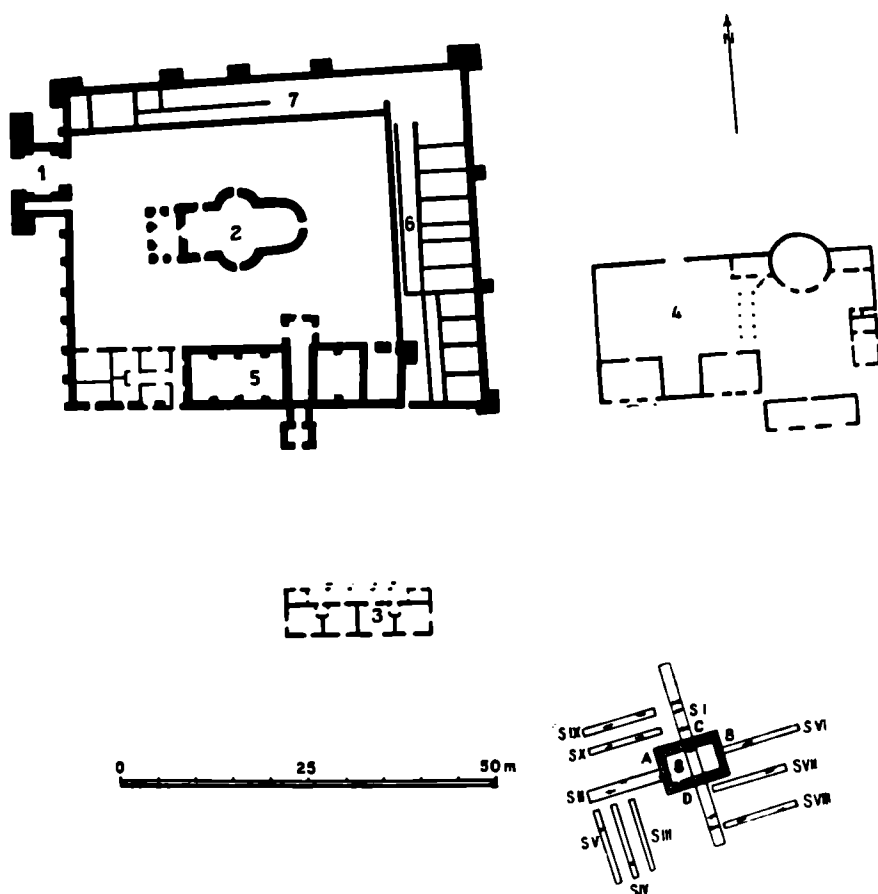

Fig. 1. - Gura Motrului. Planul de situație al temelilor săpate. Planul săpăturilor din 1957.

gărului Nicodem² sau logofătului Horvad³, alții presupuneau aici rămășițele unei construcții romane.

¹ D. V. Rosetti, *Sondajul de la mănăstirea Gura Motrului*, în *Materiale*, V, 1959, p. 655.

² Nicodem, călugăr venit din Serbia în a doua jumătate a secolului XIV.

³ Horvad, logofăt, unul din citorii mănăstirii, menționat documentar la 1519; cf. *Documente privind Istoria României*, B, *Țara Românească*, I, secolul XVI, p. 39-40.

Săpăturile arheologice au permis a se constata că ne aflăm în fața unor temelii de formă dreptunghiulară, cu dimensiunile de $8,25 \times 5,90$ m cuprinzind o încăpere de $6,30-3,75$ m orientată V 46 — E 16 cu grosimea zidurilor din sensul lungimii de 1,05 m; zidul A, dinspre vest, de 0,83 m față de zidul dinspre est, B, care are o grosime de 0,93 m (fig. 1/8, A—D). Zidăria e alcătuită din spărturi de piatră sigă, bucăți neregulate prinse cu mortar conținând pietriș foarte mărunț. Printre bucățile de piatră sînt prinse pe alocuri și fragmente de cărămizi cu dimensiunile $17 \times 15 \times 4,5-5-5,5$ cm, uneori și cărămizi avînd un capăt rotunjit (cum se folosesc la coloane sau briuri) de 5×9 cm. Zidurile au păstrat o adîncime ce variază de la nivelul solului pînă la talpa temeliei între 0,66—0,74 m.

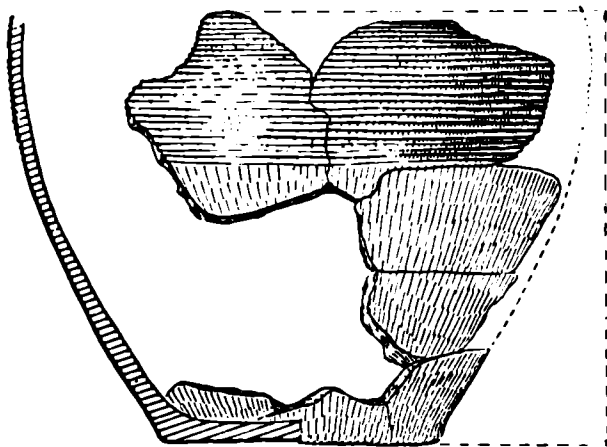

Fig. 2. — Gura Motrului. Un vas fragmentar de la începutul feudalismului.

Săpăturile au mai arătat că acest rest de zidărie suprapune un cimitir anterior datei la care a fost ridicată construcția, datorită faptului că unele morminte au fost tăiate de lucrările de fundație (fig. 1). Două din aceste morminte au fost datate prin monedele descoperite în inventarul funerar: trei monede turcești de argint, emise sub Mahmud I (1730—1754).

Cu prilejul trasării secțiunilor I (peste construcție) și II (în partea de apus) au fost descoperite, la 0,47—0,50 m adîncime, cîteva morminte; unul mai păstra rămășițele unui cojocel împodobit prin cusături cit și fluturi de alamă, de la ie; altul, conținea, sub craniul scheletului masculin, o cărămidă ce nu mai fusese folosită în alt scop, cu dimensiunile $26 \times 14,5 \times 4$ cm.

Deși nu poartă vreo inscripție cărămida pare a fi servit drept căpătii mortului, care va fi fost un monah¹. În cuprinsul secțiunilor au fost găsite și cîteva fragmente ceramice atipice, aparținînd orînduirii comunei primitive; altele sînt de la începutul orînduirii feudale. Pentru depistarea unor materiale mai concludente au mai fost trasate încă opt secțiuni cu dimensiunile $0,75 \times 10$ m. Pe lîngă resturi de olărie, din categoria celor menționate mai sus, s-a găsit și un borcan cu gura largă, în stare fragmentară, pereții exteriori poartă obișnuitele linii orizontale incizate pe care le întîlnim pe ceramica secolului X—XI (fig. 2); vasul a fost lucrat la roata cu învîrtire repede. Au mai fost identificate și cîteva resturi ceramice din secolul XVI—XVIII.

Sondajul din 1957, de la mănăstirea Gura Motrului, a înfirmat presupunerea că în acest loc s-ar afla o construcție anterioară sau contemporană datei la care a fost edificată mănăstirea.

Temeliile descoperite par a fi aparținut unei capele clădită pe un cimitir ce mai era folosit la mijlocul secolului XVIII.

Data acestei construcții este cuprinsă între a doua jumătate a secolului XVIII și prima jumătate a secolului XIX. Vestigiile din orînduirea comunei primitive sînt răs-

¹ După un vechi ritual se punea sub căpătiiul monahilor răposați o cărămidă. În multe cazuri acestea poartă scrijelate numele și nu arareori data morții. Cf. D. V. Rosetti, *Săpăturile arheologice de la Snagov*, în *BMMB*, 2, p. 24—

25, fig. 36—37; I. Barnea și N. Constantinescu, *Sondajul de la mănăstirea Colmeana*, în *Materiale*, V, p. 668, fig. 3 și 4.

pîndiri dintr-o aşezare aparţinînd, probabil, culturii materiale de tip Coşofeni (o astfel de aşezare a fost identificată în apropiere)¹.

Resturile de olărie de la începutul feudalismului nu exclud aici o locuire sporadică aparţinînd acestei vremi, mai precis contemporane, poate, culturii de la Dridu,² din a doua jumătate a secolului X — prima jumătate a secolului XI.

DINU V. ROSETTI

ШУРФОВКА 1957 г. В МОНАСТЫРЕ ГУРА МОТРУЛУЙ

РЕЗЮМЕ

Продолжая раскопки 1956 г. в монастыре Гура Мотрулуй, в 1957 г. была произведена разведка для установления давности остатков каменной кладки, находящейся примерно в 50 м к северу от нынешнего монастыря. Предполагалось, что здесь существуют строения, предшествовавшие времени постройки монастыря.

Раскопка опровергла это предположение, доказав, что это фундамент строения (рис. 1/8), которое, вероятно, представляло собою часовню на кладбище, датируемом серединой XVIII в. на основании турецких серебряных монет, отчеканенных при Махмуде I (1730—1754). Кладка состоит из камней неправильной формы и, реже, из обломков кирпича, скрепленных раствором.

При раскопках было найдено несколько фрагментов керамики, принадлежащей, вероятно, к материальной культуре Коцофенского типа (конца неолита и начала бронзы), а также фрагменты сосудов, которые можно лишь относительно датировать X—XI вв. (рис. 2), быть может, даже эпохой Дридской культуры, датируемой второй половиной X—первой половиной XI вв.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Гура Мотрулуй. План раскопанных фундаментов.

Рис. 2. — Гура Мотрулуй. Фрагментарный сосуд начала феодализма.

SONDAGE EFFECTUÉ EN 1957 AU MONASTÈRE DE GURA MOTRULUI

RÉSUMÉ

Faisant suite aux fouilles de 1956, un sondage a été pratiqué en 1957 au monastère de Gura Motrului, dans le but d'établir l'âge des ruines des murs situées à 50 m environ au Nord de l'enceinte actuelle. On supposait l'existence en ce point de bâtiments antérieurs à la date de construction du monastère.

Les fouilles ont infirmé cette supposition et établi qu'il s'agissait des fondations d'une construction (fig. 1/8) ayant servi probablement de chapelle à un cimetière daté du milieu du XVIIIe siècle grâce à des monnaies turques en argent émises sous le règne de Mahomet Ier (1730—1754). La maçonnerie est en pierres irrégulières, plus rarement en débris de briques, scellées avec du mortier.

¹ *Materiale*, V, p. 657, fig. 3.

² I. Nestor și Eugenia Zaharia, *Sondajele de la Dridu*,

in *Materiale*, V, p. 547.

On a trouvé, à l'occasion des fouilles, quelques tessons céramiques appartenant probablement à la civilisation matérielle du type Coșofeni (fin de l'époque néolithique et début de l'âge du bronze), ainsi que quelques fragments de vases que l'on peut assigner en gros au Xe ou au XIe siècle (fig. 2) et qui sont peut-être contemporains de la civilisation de Dridu, qui date de la seconde moitié du Xe siècle et de la première moitié du siècle suivant.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Gura Motrului. Plan de la situation des fondations ayant fait l'objet des fouilles. Plan des fouilles de 1957.
Fig. 2. — Gura Motrului. Vase fragmentaire du début de l'époque féodale.
